

Gedragbeïnvloeding: een Andere Kijk op Handhaving(3B, 2015, 225)

Afdeling 3B

Nummer 225

Publicatiedatum 3 november 2015

Onderwerp

Gedragbeïnvloeding: een Andere Kijk op Handhaving

Burgemeester en wethouders van Amsterdam

Brengen ter algemene kennis dat zij in hun vergadering van 23 juni 2015 hebben besloten:

1. Kennis te nemen van de notitie "Gedragbeïnvloeding: Een Andere Kijk op Handhaving" waarmee een volgende stap wordt gezet in de handavingsaanpak met gebruik van gedragbeïnvloeding door:
 - a. Het betrekken van burgers
 - b. Het hanteren van een doelgroepenbeleid
 - c. Het toepassen van bonus/malus beleid
 - d. Het ontwikkelen van een actieve communicatiestrategie voor handhaving

Burgemeester en wethouders voornoemd,

A.H.P. Van Gils, secretaris E.E. van der Laan, burgemeester

SAMENVATTING NOTITIE GEDRAGSBEÏNVLOEDING: EEN ANDERE KIJK OP HANDHAVING

Op het gebied van handhaving staat het college in de komende periode voor een belangrijke opgave die in grote lijnen de volgende elementen bevat:

- De leefbaarheid en veiligheid in de stad kan en moet beter.
- Misdaad, overlast en asociaal gedrag mag niet lonen.
- Slachtoffers en mensen die zich onveilig voelen, moeten beschermd worden; mensen die zich – bij herhaling - niet aan de regels houden en profiteurs moeten aangepakt worden.
- Burgers vertrouwen en goed gedrag van burgers belonen.

Om hierin effectief te kunnen zijn, is naast de inzet van de flexibele en informatie gestuurde aanpak, een nader accent nodig voor gemeentelijk handhaving waarbij er meer aandacht is voor gedragbeïnvloeding.

De afgelopen periode is gewerkt aan de notitie "Andere Kijk op Handhaving" met als doel een volgende stap te zetten in de doorontwikkeling naar een effectieve handhaving. Hierin wordt het gedrag in de gedeelde leefomgeving voorop gesteld.

Het vinden van de juiste balans tussen wonen, werken en recreëren, tussen verschillende economische functies en de leefbaarheid en veiligheid, is een voortdurende uitdaging in Amsterdam. Die functiemix heeft er voor een belangrijk deel toe bijgedragen dat Amsterdam een levendige, dynamische stad is. De groeiende aantrekkingskracht van onze stad op bewoners en bezoekers is goed voor Amsterdam. Druk in de openbare ruimte brengt soms ook overlast met zich mee en een druk op het woon- en leefklimaat. Denk bijvoorbeeld aan de overlast die wordt veroorzaakt door fout geparkeerde fietsen, illegale verhuur van woningen aan toeristen, zwerfafval in winkelgebieden en overlast op de grachten. Het vraagt om gerichte handhaving en naleving om het evenwicht tussen wonen, werken en recreëren goed te bewaken. Handhaving richt zich op herstel van onrecht en sanctioneren. Naleving is gericht op gedragbeïnvloeding in de toekomst.

Voorkomen is beter dan genezen. Alleen boetes opleggen is niet voldoende. Een voorbeeld hiervan is de pilot Veilige Uitgaanspleinen. Hier maken we afspraken met ondernemers over bijvoorbeeld de inzet van portiers en het gebruik van veiligheidsglas. Dit in samenhang met aanpassingen in de openbare ruimte, met de inzet van hosts die voor een prettige gang van zaken op het plein zorgen en gerichte inzet van handhaving van geluidsnormen en doorschenken. Deze afspraken hebben het doel om met elkaar op de pleinen een andere, prettige sfeer te creëren met evenwicht tussen de belangen van bewoners, ondernemers en uitgaanspubliek.

De meerderheid van de Amsterdammers ziet de voordelen wel van veiligheid en gewenst gedrag. Dat inzicht willen we versterken.

Het vertrouwen in de burger staat daarbij voorop. Vaak weet de burger beter wat er in zijn straat gebeurt dan de overheid, ziet een ondernemer welke verandering plaatsvinden bij zijn klanten, weten bezoekers van Amsterdam waar de stad zichtbaar kraakt en slijt. Er is veel winst te behalen door meer rekening te houden met en gebruik te maken van gedragswetenschappelijke inzichten over menselijk keuzegedrag. Met positieve gedragsbeïnvloeding willen wij een bredere invulling geven aan handhaving in de stad.

Met de notitie “Gedragsbeïnvloeding: Een Andere Kijk op Handhaving” wordt een volgende stap gezet in de handavingsaanpak met gebruik van gedragsbeïnvloeding door:

1. Het betrekken van burgers
2. Het hanteren van een doelgroepenbeleid
3. Het toepassen van bonus/malus beleid
4. Het ontwikkelen van een actieve communicatiestrategie voor handhaving

Ad. 1 Het betrekken van burgers

Burgers zijn de extra ogen en oren en kunnen fungeren als een klankbord voor de wijze waarop interventies plaatsvinden. Aan burgers kan ook, voorafgaand aan beleidsbeslissingen, input worden gevraagd. Voorbeelden hiervan zijn de buurtveiligheidsteams waar we de burger nadrukkelijk vragen naar de top 10 van zaken waar men last van heeft in de buurt. Een ander voorbeeld is de buurtschouw. Burgers kunnen daardoor invloed uitoefenen op de prioritering van problemen en de wijze waarop die problemen worden aangepakt.

Gebruik maken van een burgerpanel kan bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van de handhavers en de kwaliteit van de inzet van de handhaving. Hierbij zijn diverse modellen van inzet van burgers denkbaar: van passieve signalering tot de inzet vrijwillige handhavers. Daarvoor moet onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn van actieve inzet van burgers bij handhaving en toezicht en welke resultaten met deze vorm van inzet al bij andere organisatie (politie) worden geboekt.

Ad. 2 Hanteren doelgroepenbeleid

Het college streeft naar handhaving op maat waarbij een optimale mix van preventieve en repressieve instrumenten wordt ingezet. Er is samenhang tussen doelgroepenbeleid en (de wijze van) gedragsbeïnvloeding. Als is onderzocht voor welke prikkels overtreders gevoelig zijn, kan met de geëigende bejegening- en interventiestrategie worden opgetreden.

De handavingsstrategie Horeca en Prostitutie zijn hiervan voorbeelden, waarbij ook aandacht is voor het track-record van de betrokkene.

Om vast te stellen hoe meer accent gelegd kan worden op andere vormen van gedragsbeïnvloeding kan een brainstormsessie met experts georganiseerd worden, waarbij wordt onderzocht met welke interventiemethoden het arsenaal van handhaving kan worden uitgebreid en welke interventiemethode op wie, waar en wanneer moet worden toegepast en wat bepaalde doelgroepen als bonus ervaren.

Ad.3 Toepassen bonus/malus

Willen we werken vanuit de bonusgedachte, dan is het van groot belang dat we weten wát door welke doelgroep als bonus wordt ervaren. Malus is hier het repressief handhaven van regels ingeval men bij herhaling in de fout gaat. Het gaat dan bijvoorbeeld om corrigerende maatregelen, het schrijven van bonnen en verdere vervolging. Onder ‘bonus’ wordt hier verstaan het belonen van gewenst gedrag waarbij regels worden nageleefd en overlast voor anderen voorkomen. Het college geeft hieraan concreet invulling door bijvoorbeeld horeca –ondernemers op het Rembrandtplein, die verantwoordelijkheid tonen, langere openingstijden te gunnen en door taxichauffeurs die zich aan de regels houden, gebruik te laten maken van laad- en losplaatsen.

Ad. 4 Ontwikkelen van een specifieke communicatiestrategie

Er wordt een specifieke actieve communicatiestrategie voor handhaving ontwikkeld, die enerzijds is gericht op het sterker maken van het merk handhaving en anderzijds op het beïnvloeden van het nalevingsgedrag van de individuele burger. Hierbij worden in- en externe communicatie experts betrokken.

Kort samengevat kan het college met de uitwerking van bovenstaande punten goed gedrag van burgers en ondernemers stimuleren. Omdat er altijd mensen zijn die zich, om welke reden dan ook, niet aan de regels houden, blijven we daarnaast ook inzetten op meer planmatige, informatie gestuurde en flexibele handhaving.